

ПОДІЛЬСЬКИЙ СПЕЦІАЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ КОЛЕДЖ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
UNIWERSYTET EKONOMICZNY WE WROCLAWIU
WYŻSZA SZKOŁA GOSPODARKI (BYDGOSZCZ)
KATOLICKI UNIWERSYTET LUBELSKI JANA PAWŁA II (LUBLIN)
JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
TECHNICKÁ UNIVERZITA V KOŠICIACH (KOŠICE)
BATUMI SHOTA RUSTAVELI STATE UNIVERSITY

***Інновації партнерської взаємодії освіти,
економіки та соціального захисту
в умовах інклюзії та прагматичної
реабілітації соціуму***

Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції

**26-27 квітня 2018 року
м. Кам'янець-Подільський**

УДК 378:364.3

Головний редактор:

ТРИПАК Мар'ян Миколайович, к.е.н., доцент, директор Подільського спеціального навчально-реабілітаційного соціально-економічного коледжу.

Заступник головного редактора:

КОРКУШКО Олег Никодимович, к.е.н., доцент, заступник директора з наукової роботи Подільського спеціального навчально-реабілітаційного соціально-економічного коледжу.

Редакційна колегія:

Anetta Zielińska, Dr hab. Prof.; **Bożena Ryszawska**, Dr hab. Prof.; **Івацук І.О.**, доктор економічних наук, професор; **Кириленко О.П.**, доктор економічних наук, професор; **Язлюк Б.О.**, доктор економічних наук, професор; **Скрипник А.Ю.**, доктор історичних наук, доцент; **Фелорчук В.М.**, кандидат психологічних наук, доцент; **Слободян В.Д.**, кандидат економічних наук, доцент; **Кушнір Л.А.**, кандидат економічних наук, доцент; **Годнюк І.В.**, кандидат економічних наук, доцент; **Гуменюк І.Л.**, кандидат економічних наук; **Киселюк М.П.**, кандидат технічних наук; **Комарницький О.Б.**, кандидат історичних наук, доцент; **Білецька Т.В.**, кандидат соціологічних наук, доцент; **Присакар В.В.**, кандидат педагогічних наук, доцент; **Топорівська Я.В.**, кандидат педагогічних наук; **Шевчук О.В.**, кандидат педагогічних наук; **Паллюлько О.М.**, кандидат історичних наук; **Боровисюк Т.В.**, заступник директора з навчально-виховної роботи Подільського спеціального навчально-реабілітаційного соціально-економічного коледжу; **Волощук М.Б.**, редактор.

Рекомендовано до друку Вченою радою Подільського спеціального навчально-реабілітаційного соціально-економічного коледжу (протокол № 16 від 03.05.2018 р.)

Інновації партнерської взаємодії освіти, економіки та соціального захисту в умовах інклюзії та прагматичної реабілітації соціуму: матеріали II міжнародної науково-практичної конференції. – м. Кам'янець-Подільський, Подільський спеціальний навчально-реабілітаційний соціально-економічний коледж. – 2018. – 354 с.

ISBN 978-966-654-490-5

Збірник містить матеріали II міжнародної науково-практичної конференції «Інновації партнерської взаємодії освіти, економіки та соціального захисту в умовах інклюзії та прагматичної реабілітації соціуму», яка відбулася 26-27 квітня 2018 р. (Подільський спеціальний навчально-реабілітаційний соціально-економічний коледж, м. Кам'янець-Подільський), з актуальних питань сучасної економічної науки, освіти та соціальної реабілітації в умовах інклюзії.

Відповідальність за висвітлений матеріал у публікаціях несуть автори наукових праць.

© Подільський спеціальний навчально-реабілітаційний соціально-економічний коледж, 2018

ВІТАЛЬНЕ СЛОВО

Кам'янець-Подільський – одне з найкращих і найзагадковіших середньовічних міст України. У цьому впевнений не лише я, маючи честь представляти його громаду, про це свідчать численні національні та міжнародні туристичні довідники, укладені рейтинги світових туристичних порталів і, власне, відгуки самих мандрівників.

Розташований на справжньому кам'яному острові, Кам'янець – одне із семи чудес України, при цьому унікальне місто-фортеця, яке обрамлює каньйон віком у 230 тисяч років. Наше місто відоме й багатьма історичними подіями, але в першу чергу - ширими відкритими вільними людьми, які люблять своє місто і понад усе мріють про те, щоб воно для всіх і кожного було й залишалося затишним куточком мрії. Науковці, спортсмени, педагоги, митці, підприємці, представники найрізноманітніших професій, учнівська та студентська молодь – ось ті, хто сьогодні не просто бажає змін, але й сам працює над ними.

Переконаний, що Подільський спеціальний навчально-реабілітаційний соціально-економічний коледж – один із тих закладів, де кують професійні кадри і виховують гідне молоде покоління. Адже саме освіта – це основа основ й найбільша інвестиція в майбутнє.

Тож удачі, розвитку й реалізації найсміливіших планів!

Міський голова Михайло Сімашкевич

2. Дудченко В. С. Ненасилля як духовний фактор соціокультурного розвитку людства: соціально-філософський аналіз: монографія / В.С. Дудченко. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2010. 160с.

3. Дудченко В. С. Духовність української нації в період трансформаційних змін // «Гілея: науковий вісник»: Збірник наукових праць. Київ, 2011. Спецвипуск, 2011. С. 278-284.

4. Крымский С. Б. Контуры духовности: новые контексты идентификации // Вопросы философии. 1992. С. 21-29.

5. Крымський С. Б. Ціннісно-смысловий універсум як предметне поле філософії // Філософська і соціологічна думка. 1996. № 3 - 4. С. 102 - 117.

6. Сорокин П. А. Человек. Цивилизация. Общество. Общ. ред., сост. и предисл. А.Ю. Согомонов. Москва: Политиздат. 1992. 543 с.

7. Сорокин П. А. Человек. Цивилизация. Общество. Общ. ред., сост. и предисл. А.Ю. Согомонов. Москва: Политиздат. 1992. 543 с.

Кравець Н. П.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри психокорекційної педагогіки
Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова,
м. Київ, Україна*

ХУДОЖНЯ ЛІТЕРАТУРА ТА СОЦІАЛІЗАЦІЯ УЧНІВ З ПОРУШЕНИМ ІНТЕЛЕКТОМ

Питання соціалізації учнів з порушеним інтелектом, сутність якого в оволодінні способами, нормами, еталонами практичної діяльності та ставлення до інших осіб її до себе, було й залишається актуальним для корекційних педагогів. З метою соціалізації учнів корекційний педагог встановлює тісні зв'язки зі школами, з соціумом, оскільки основною формою соціальної допомоги є налагодження зв'язків між учнями з типовим розвитком і учнями з особливими освітніми потребами, які навчаються у спеціальній школі або в масовій в умовах інклюзії. Адже вони часто неконтактні, замкнуті, страждають комунікативною фобією; внаслідок інтелектуального недорозвитку не здатні на належному рівні вступати у спілкування з оточуючими, особливо з незнайомими людьми, що часто призводить до соціальної ізоляції. Долати соціальну ізоляцію допомагає підготовка корекційним педагогом спільних

Секція 3. Соціальна реабілітація: сучасні умови та перспективи розвитку

різноманітних культурно-освітніх заходів учнів з типовим і з порушеним розвитком, завдяки яким підтримуються творчо обдаровані підлітки з числа даної категорії школярів (в міру їхніх інтелектуальних можливостей).

Неабияка роль у такій роботі відводиться творам художньої літератури, завдяки яким формуються загальнолюдські цінності: життєві компетентності, людинолюбство, милосердя, толерантність та ін. Літературні твори спрямовані на формування певної системи мотивів, що стають рушійною силою поведінки дітей у мікро- та у макросоціумі, оскільки позитивно впливають на їхню соціалізацію та корекцію розумової, емоційної, вольової сфер кожного школяра. Крім того, художня література виховує читачів на прикладах вчинків літературних героїв, оптимізує психолого-педагогічну корекцію поведінкових порушень, творчий розвиток, соціальну адаптацію [3]. Неабияка роль відводиться інсценізації уривків з прочитаних творів та роботі з віршами, що сприяє подоланню властивого дітям з порушеним інтелектом дефіциту міжособового спілкування у процесі виступів чи декламації віршів, завдяки чому забезпечується одне із завдань соціальної роботи – налагодження взаємостосунків між особистістю і соціумом.

Тому важливо, щоб корекційний педагог організував зустрічі дітей з порушеним інтелектом та дітей з типовим розвитком. Сприяють зустрічам насамперед місцеві бібліотеки, розташовані за місцем проживання дітей і місцезнаходженням масової, інклюзивної та спеціальної шкіл.

Зважаючи на це, ми з бібліотекарями організували читання творів художньої літератури семикласниками з порушеним інтелектом і гімназистів з типовим розвитком, спільну інсценізацію уривків з них. На основі прочитаного провели конкурси на кращого читця, ілюстратора, «артиста», декламатора та на кращий подарунок воїнам АТО (аплікації і «рукавичка-подяка»). Спочатку гімназисти були насторожені, з недовірою поставилися до учнів з порушеним інтелектом, зокрема не прагнули до спілкування з ними та до спільної діяльності. Але коли ті почали швидко і вправно виготовляти аплікації, ситуація змінилася. Гімназисти прийняли їх як рівних.

Здійснюючи соціально-педагогічний менеджмент, координували зусилля учителів і учнів щодо необхідності впливу педагогічного колективу та батьків на дітей з порушеним розвитком. Зокрема радили батькам, які твори читати дітям з позакласного читання з огляду на притаманні художній літературі функції: пізнавальну, корекційну, виховну, освітню, розвивальну, індивідуального підходу, естетичну тощо, чим забезпечується освітній і корекційно-розвивальний вплив творів художньої літератури на учнів-читачів.

Властиві розумово відсталим школярам порушення мовлення на фонетичному, лексичному й синтаксичному рівнях, недоліки мовленнєвих функцій, зокрема сигніфікативної, комунікативної та регулювальної призводять до неадекватного сприймання слова на всіх рівнях [2]. Вкладений у контекст читаного твору індивідуальний смисл учня-читача часто не співпадає з індивідуальним смислом автора твору. Ми намагалися подолати вказаний недолік у процесі спільного аналізу школярами з типовим і порушеним розвитком змісту та смислу твору з огляду на те, що пережиті почуття стають

Секція 3. Соціальна реабілітація: сучасні умови та перспективи розвитку

основою моральних звичок, базою для стійкого емоційного ставлення до різноманітних суттєвих явищ життя, що міняє поведінку підлітків-читачів у плані соціалізації [1].

Отже, завдяки використанню художньої літератури в процесі спільної роботи учнів з типовим розвитком та учнів з порушеним інтелектом останні стають більш самостійними, ініціативними, соціально відповідальними, у них формується належна поведінка в соціумі.

Література:

1. Кравець Н. П. Аналіз художнього твору – важлива складова читачької діяльності розумово відсталих учнів // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського державного університету імені Івана Огієнка. Серія соціально-педагогічна / за ред. В. О. Гаврилова, В. І. Співака. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2009. Вип. XII. с. 202 – 206.
2. Кравець Н. П. Оптимізація соціальної інтеграції учнів допоміжної школи на основі корекції сигніфікативної функції мовлення // Дефектологія, 2000. №3. с. 18 – 22.
3. Кравець Н. П. Творчий розвиток учнів з особливими освітніми потребами як один із шляхів їх соціалізації // Topical issues of social pedagogy: Collective monograph. CARICOM, Barbados, 2017. pp. 79-99.
4. Kravets N. P. Innovations on Literature Lessons with pupils with mental retardation // Innovative processes in education: Collective monograph. AMEETS p. z o.o., Lodz, Poland, 2017. pp. 75-90.
5. Монтессори М. Помогите мне сделать это самому / Сост., вступ. статья М. В. Богуславский, Г. Б. Корнетов. М.: Издат дом. Карапуз» 2000. 272 с.
6. Кравець Н. П. Український фольклор на уроках читання як засіб соціалізації учнів допоміжної школи // Сім'я та родинне виховання у національній етнопедагогічній культурі: збірник наукових статей / гол. ред. В. П. Коцур. Переяслав-Хмельницький: ПЦ «Ризографіка», 2005. С. 300 – 304.
7. Кравець Н. П. Формування читачької діяльності як особистісного компоненту соціально-трудової адаптації розумово відсталих учнів // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 19. Корекційна педагогіка та психологія: збірник наукових праць / відп. ред. В. М. Синьов. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. Вип. 30. С. 102-113.
8. Кравець Н. П. Читачька діяльність як чинник формування соціальної компетентності розумово відсталих учнів // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 19. Корекційна педагогіка та психологія: збірник наукових праць / відп. ред. В. М. Синьов. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2011. Вип. 20. с. 325 – 330.

